

॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठे ये भारतावदीपे द्यशीतितमोऽध्यायः ॥ ८२ ॥
तदिति ॥ १॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ततो गच्छेत्तराजेंद्रकुरुक्षेत्रमिति कुरुक्षेत्रं प्रस्तावेष्टुं ह स्पतिरुवाच यज्ञबल्ययदनु कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनमिति जाबालोपनिषत्सु प्रसिद्धमनु कुरुक्षेत्रं स्तो ॥ ७ ॥

गवामयुतमाप्नोति कुलं चैव समुद्धरेत् ॥ ततो गच्छेत्तथर्मज्ञरुद्रकोटिं समाहितः ॥ १८ ॥ पुरायत्र महाराज मुनिकोटिः समागता ॥ हर्षेण महता विशारुद्रदर्शनकां
क्षया ॥ १९ ॥ अहं पूर्वमहं पूर्वद्रक्ष्यामि दृषभध्वजं ॥ एवं संप्रस्थितारान्नृषयः किल भारत ॥ २० ॥ ततो योगीश्वरेणापि योगमास्थाय भूपते ॥ तेषां मन्युप्रणाशा
र्थं ऋषीणां भावितात्मनां ॥ २१ ॥ सृष्टाकोटीति रुद्राणामृषीणामग्रतः स्थिता ॥ मया पूर्वतरुं दृष्ट इति ते मे निरेष्टुथक् ॥ २२ ॥ तेषां तुष्टो महो देवो मुनीनां भावितात्म
नां ॥ भक्त्या परमया राजन वरं तेषां प्रदिष्टवान् ॥ २३ ॥ अद्य प्रभृति युष्माकं धर्मवृद्धिर्भविष्यति ॥ तत्र सत्त्वात्वा नरव्याघ्ररुद्रकोट्यां नरः शुचिः ॥ २४ ॥ अश्वमेधम
वाप्नोति कुलं चैव समुद्धरेत् ॥ ततो गच्छेत्तराजेंद्रसंगमं लोकविश्रुतं ॥ २५ ॥ सरस्वत्या महापुण्यं केशवं समुपासते ॥ यत्र ब्रह्मादयो देवाः ऋषयश्च तपोधनाः ॥ २६ ॥
अभिगच्छंति राजेंद्रं चैत्रशुक्लचतुर्दशीं ॥ तत्र सत्त्वात्वा नरव्याघ्रविदेहदुसुवर्णकं ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा ब्रह्मलोकं च गच्छति ॥ २७ ॥ ऋषीणां यत्र सत्राणि समा
सानि नराधिप ॥ तत्रावसानमासाद्य गोसहस्रफलं लभेत् ॥ २८ ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि तीर्थयात्रापर्वणि पुलस्त्य तीर्थयात्रायां द्वाशीतितमोऽध्या
यः ॥ ८२ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७४ ॥ पुलस्त्य उवाच ततो गच्छेत्तराजेंद्रकुरुक्षेत्रं मभिष्टुतं ॥ पापेभ्यो यत्र मुच्यंते दर्शनात् सर्वजंतवः ॥ १ ॥ कुरुक्षेत्रं ग
मिष्यामि कुरुक्षेत्रे वसाम्यहं ॥ य एवं सततं ब्रूयात्सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ २ ॥ पांसवोपि कुरुक्षेत्रे वायुना समुदीरिताः ॥ अपि दुष्कृतकर्माणं नयंति परमांगतिं ॥ ३ ॥
दक्षिणे न सरस्वत्या दृष्टव्यं तत्तरेण च ॥ येषां सति कुरुक्षेत्रे ते वसंति त्रिविष्टपे ॥ ४ ॥ तत्र मांसं वसेद्दीरः सरस्वत्यां युधिष्ठिर ॥ यत्र ब्रह्मादयो देवाः ऋषयः सिद्धचार
णाः ॥ ५ ॥ गंधर्वाप्सरसो यक्षाः पन्नगाश्च महीपते ॥ ब्रह्मक्षेत्रं महापुण्यमभिगच्छंति भारत ॥ ६ ॥ मनसाप्यभिकामस्य कुरुक्षेत्रं युधिष्ठिर ॥ पापानि विप्रणश्यंति
ब्रह्मलोकं च गच्छति ॥ ७ ॥ गत्वा हि श्रद्धया युक्तः कुरुक्षेत्रं कुरुह ॥ फलं प्राप्नोति च तदाराजसूयाश्वमेधयोः ॥ ८ ॥

ति ब्रह्मक्षेत्रमिति ॥ ६ ॥ कुत्सितं रौमीतिकुरुपापंतं त्यक्षेपणात्रायत इति कुरुक्षेत्रं पापनिवर्तकं ब्रह्मोपलब्धिस्थानत्वाद्ब्रह्मसदनमिति श्रौतपदद्वयार्थं संगृह्णाति अर्थेन पापानि च प्रणश्यंति ब्रह्मलोकं च गच्छति
ब्रह्मलोकं तं ब्रह्मविद्वत्वा ब्रह्मैव भवतीत्यर्थः ॥ ७ ॥ श्रौतस्य देवयजनपदस्यार्थं संगृह्णाति राजसूयेति ॥ ८ ॥